Teixint el tapís de les generacions

Un viatge per l'aprenentatge intergeneracional a través d'Europa

Fonts:

Aquesta publicació ha estat realitzada per Giulia Cortellesi i Margaret Kerman (International Child Development Initiatives-ICDI) a partir de les dades recollides per tots els socis que formen part del projecte TOY.

Aquesta obra té la llicència com a Reconeixement de Béns Creatius Comuns No Comercial-Sense Obra Derivada 3.0 Unported License.

Cita suggerida:
The TOY Project Consortium (2013), *Reweaving the tapestry of the generations: An intergenerational learning tour through Europe,* Leiden: The TOY Project.

Disseny i maquetació:
Patrick Mc Donald & Derek Doyle.

Traducció: Blanca Moreno i Pena

El projecte TOY —Junts infants i gent gran— ha rebut el suport i ha estat finançat per la Comissió Europea, Formació Contínua -Programa Grundtvig. Aquesta publicació és responsabilitat exclusiva de les seves autores, i la Comissió no es fa responsable de l'ús que pugui fer-se de la informació continguda en el document.

Què és el projecte TOY?

"En el món occidental, els nens i les nenes viuen en un entorn separats de la gent gran, la majoria d'infants no tenen contacte amb aquest grup d'edat. Aquest projecte és una oportunitat d'apropar els nens i les nenes a les persones grans que no són els seus propis avis i àvies. A les persones grans, estar amb els infants també els enriqueix i els dóna vida." **—Leila, coordinadora del projecte "The Dice: young meet old"**

The Together Old and Young Project (TOY) (2012–2014) té la finalitat de reunir nens i nenes de fins a 9 anys amb persones grans per tal que tots tinguin l'oportunitat d'aprendre els uns dels altres, conèixer-se, relacionar-se i divertir-se junts. Això és l'aprenentatge intergeneracional. TOY és un projecte de 2 anys finançat pel Programa Formació Contínua de la Comissió Europea-Grundtvig i que estan implementant nou organitzacions associades de set països.

Irlanda:	Dublin Institute of Technology
Itàlia:	Lunaria
	Retesalute
Holanda:	International Child Development Initiatives
Polònia:	Comenius Foundation
Portugal:	University of Aveiro
Eslovènia:	Educational Research Institute
Espanya:	Universitat de Lleida
	Ajuntament de Lleida

Des del 2012, el projecte TOY ha estat investigant diferents iniciatives que uneixen col·lectius de gent gran i infants en diferents projectes de tipus artístic, cultural i creatiu, així com en activitats a l'aire lliure i la natura. Les publicacions sobre la interpretació que fa el projecte TOY de l'aprenentatge intergeneracional, a més de tota la informació del projecte, es poden trobar a www.toyproject.net.

Un viatge per l'aprenentatge intergeneracional a través d'Europa

Per saber-ne més i poder aprofundir en els beneficis que s'obtenen quan els infants i les persones grans comparteixen experiències i aprenen juntes, els socis de TOY han investigat 21 activitats diferents, s'han reunit amb les persones implicades en els diferents projectes i els han preguntat sobre les seves experiències. Comencem el viatge!

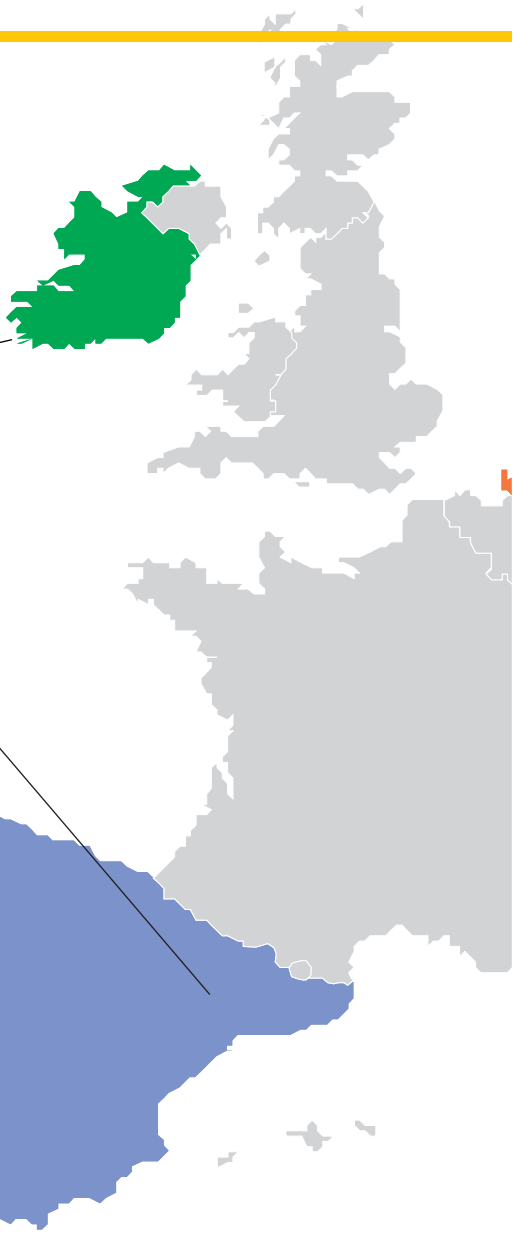

Irlanda

Tal i com érem
Si estiguessis a les meves sabates
Els ninots trauma

ESPANYA

El conte de la Regina
El voluntariat i l'ecologisme

Portugal

De 8 a 80 anys
Activitat esportiva intergeneracional
Reconèixer-te

Art, cultura i creativitat

Natura i aprenentatge a l'aire lliure

Holanda

Llegint en veu alta

Escola de jardineria de North Leiden.

Tots junts sota un mateix sostre.

El dau: els infants coneixen la gent gran

Polònia

Acadèmia de Superavis i Superàvies.

Padrines voladores. .

Eslovènia

De 0 a 100 – Junts.

Exploradors i gent gran junts.

Arbre de les generacions

Itàlia

Contes d'un poble.

Infants i gent gran junts.

Jardí Urbà.

Avis i àvies a la biblioteca.

Irlanda

Oportunitats creatives en què la gent gran i els infants contribueixen a millorar la societat:
Exemples dels projectes:
Projecte Tal i com érem: els infants i la gent gran exploren conjuntament la història local i el patrimoni cultural a partir del coneixement i l'estudi d'elements i utensilis d'èpoques anteriors.
Projecte Si estiguessis en les meves sabates: projecte de participació comunitària d'art. Participa gent de 5 a 86 anys.
Projecte els ninots trauma: infants i voluntaris sèniors fan uns ninots de peluix trauma amb l'objectiu de reconfortar i fer més fàcil el trajecte en ambulància als hospitals dels infants.

Holanda

La participació activa dels voluntaris sèniors en projectes comunitaris permet sembrar la llavor per promoure una societat més inclusiva.
Exemples dels projectes:
Projecte de lectura: voluntaris sèniors participen activament i donen suport a les iniciatives de la biblioteca municipal per estimular l'estima per la lectura del infants.
Projecte Escola de jardineria de North Leiden: voluntaris sèniors treballen amb els infants als jardins de les escoles.
Tots junts en un mateix sostre: infants i gent gran canten junts.
El dau: Els infants coneixent la gent gran: els infants d'infantil i primària visiten centres d'atenció específics de la gent gran.

Polònia

Els avis i voluntaris sèniors treballen activament per apropar la cultura i les arts als infants.
Exemples dels projectes:
Acadèmia de superàvis i superàvies: una escola per a avis on aprenen el rol de fer d'avis i participen en tasques de voluntariat amb infants.
Padrines voladores: voluntaris sèniors escriuen i interpreten contes i poemes a partir dels entorns propers als infants.

Eslovènia

Infants i gent gran aprenen els uns dels altres i es diverteixen junts.
Exemples dels projectes:
De 0 a 100-Junts: nens i nenes de 7 i 8 anys realitzen activitats amb un grup d'avis.
Exploradors i gent gran junts: un grup d'infants escoltes visita una llar de jubilats. Allí aprenen conjuntament les habilitats dels exploradors i juguen junts.
Arbre de les generacions: infants, pares i mares, i avis i àvies comparteixen el temps d'oci en entorns i llocs propers als infants.

Itàlia

Jardineria, arts, cultura: tots els mitjans s'utilitzen per estimular el contacte intergeneracional.

Exemples dels projectes:

Contes sobre un poble: una gran acció intergeneracional com a resposta als efectes d'un terratrèmol recent. Gent gran i infants van crear una performance al carrer i van veure una pel·lícula sobre l'artesania i l'estil de vida dels anys 50 al poble de Poggio Pincenze.

Infants i gent grans junts: un centre intergeneracional on hi ha un servei de guarderia de 0 a 3 anys i una llar de jubilats.

Jardí urbà: un jardí urbà intergeneracional dissenyat per renovar un lloc històric i estimular la consciència ambiental.

Avis i àvies a la biblioteca:voluntaris sèniors organitzen una biblioteca escolar i comenten els llibres amb els infants.

Espanya

Els infants i la gent gran treballen diferents habilitats per servir al futur de totes dues generacions.

Exemples de projectes:

El conte de la Regina: les persones grans expliquen històries als infants al casal municipal i a les ludoteques.

Voluntariat i ecologia: els infants d'una ludoteca del barri i voluntaris sèniors de la llar de jubilats del mateix barri aprenen sobre l'ecologia mitjançat les TIC com a eina d'aprenentatge.

Portugal

El diàleg intergeneracional com a eina per estimular el contacte, construir relacions significatives i millorar la cohesió social.

Exemples de projectes:

Reconèixer-te: els nens i les nenes d'educació infantil i primària intercanvien cartes amb avis de les llars de jubilats.

De 8 a 80 anys: Reunions socials i diferents activitats d'oci s'organitzen conjuntament entre els nens i les nenes d'una escola bressol i una associació de veïns que inclou una llar de jubilats.

Activitat esportiva intergeneracional: activitat conjunta a l'aire lliure amb nens i nenes d'una escola bressol i gent gran del barri.

Podeu trobar més informació sobre els 21 projectes a la taula final de la publicació i a la pàgina web del projecte TOY www.toyproject.net

Compartir experiències: la millor recompensa

1 Què significa tenir 91 anys als 5 anys?

A través del contacte nou i freqüent amb els infants, les persones grans expliquen que se senten més valorades i al mateix temps veuen que poden aportar coses a la societat. Aquest sentiment positiu els aporta energia i, en termes generals, millora la seva salut i el seu benestar. Les dues generacions es beneficien de poder compartir aquests moments de diversió i de compartir activitats. Alhora, aquesta interacció permet que aprenguin sobre els mons i les vides dels altres, desafiant els estereotips culturals sobre temes com l'edat o el sexe.

Més benestar per a tots i totes

"Ells creuen que ja van fer el que havien de fer en la seva vida i que ja no són útils. Cal lluitar contra aquesta idea!"
—Leonor, coordinadora, "Reconèixer-te", Portugal

"Fer de voluntària amb els infants em dóna molta satisfacció. Els aporto tanta alegria com la que rebo d'ells."
—Rita, voluntària sènior, 74 anys, "Voorlees Middag", Holanda

"Estem més segurs de nosaltres mateixos i més alegres"
—Voluntari sènior, Acadèmia de superàvis i superàvies, Polònia

Canviant els estereotips

*"Sovint experimentem que els infants no saben el que la vellesa o el que significa. Els infants fan moltes associacions negatives relacionades amb aquesta paraula. Per exemple, la relacionen amb la mort, la malaltia, mans tremoloses, la jubilació, cadira de rodes, oblidar-se de les coses."***—Tadeja, organitzadora d'un taller, "De 0 a 100–Junts", Eslovènia**

Divertir-se junts.

"Podem comportar-nos com infants un altre cop. Les coses més simples poden tornar a divertir-nos, i fer les coses una vegada i una altra també pot ser divertit."

—Chris, 65 anys, "Arbre de les generacions", Eslovènia

2 Aprendre junts millora la solidaritat entre els infants i la gent gran

La solidaritat entre generacions és un dels principals beneficis que cal destacar quan els infants i la gent gran aprenen i conviuen junts. Aquest és un procés que comporta temps. Mitjançant diferents iniciatives, i partint de la motivació compartida, les institucions haurien d'obrir-se més a la comunitat i així, diferents accions, com ara que els infants visitin residències d'avis, es converteixen en una pràctica regular.

"Tenir cura del futur vol dir tenir cura del futur de la terra, el medi ambient... Veig els jardins com un exemple educatiu d'un pacte intergeneracional per retornar l'esperança i el futur a les noves generacions." **— Meg, 55 anys, voluntària sènior, "Hort urbà", Itàlia**

"És molt especial tenir accés a les llars de persones d'altres cultures. Moltes vegades tenim prejudicis sobre persones que vénen d'altres llocs. Les generalitzacions poden canviar gràcies a l'experiència. Jo no hauria tingut contacte amb holandesos no nadius si no hagués participat en aquest treball." **—Renata, voluntària sènior, 56 anys, "Voorlees Express", Holanda**

“En tot aprenentatge de valors, com compartir, la solidaritat, el respecte i l’acceptació de l’altre, sempre ha coses que totes dues generacions poden aprendre.” **—Vânia, mare participant de 4 anys, “De 8 a 80 anys”,**

3 Les persones grans són "els guardians del coneixement"

Ensenyar habilitats i compartir les seves aficions per introduir els infants en la història local mitjançant el descobriment de diferents objectes i elements, ensenyar jardineria, elaborar menjars i treballar diferents habilitats a la cuina demostra com en pot ser d'important i útil tota l'experiència viscuda de les persones grans per als nens i les nenes.

"Els avis ens explicaven com feien les coses en el passat. L'avi de l'Arianna ens explicava com arreglava els plats, perquè en aquell temps no es llençaven les coses. Ells no tenien la Play Station! Jugaven amb altres coses." **— Grup de 6 a 7 anys, "El territori s'explica a través de l'art i la música. Teatre i artesania tradicional", Itàlia**

"Quan els infants arriben al jardí per primer cop, comencen a treballar, i en agafar la terra veuen un cuc i criden: «Un cuc, un cuc!» Llavors els expliquem que els cucs són molt útils als jardins perquè hi fan forats. Així, quan tornen a venir, els nens compten els cucs que troben: Oh! He trobat dos cucs i tu només en tens un..." **— Heleen, voluntària sènior i coordinadora local, 66 anys, "School Garden Leiden Noord", Holanda**

“

Les persones, al llarg de la vida, adquireixen coneixements i és positiu tenir l’oportunitat de transmetre aquests coneixements com a part de la història dels infants. **—José Luis, voluntari sènior, 72 anys, “Voluntariat i ecologia”, Espanya**

”

4 Els avis tenen un paper molt important per desenvolupar en la vida dels nens i les nenes

No hi ha dubte del gran valor i la importància de la figura dels avis i les àvies en l'aprenentatge i el desenvolupament dels infants. Les persones grans que participen en aquests projectes pensen que mitjançant activitats d'aquestes característiques poden aportar als infants afecte, facilitar un ordre, dedicar-los un temps, prestar-los atenció i donar-los calma i tranquil·litat.

"Quan s'és pare, molts cops s'està tan ocupat i preocupat resolent el dia a dia que molts cops no hi ha gaire temps per dedicar-lo als fills i les filles. Ara sí que tenim aquesta oportunitat. Aquest és el principal privilegi que pot tenir ser avi o àvia." **—Darja, 56 anys, "Arbre de les generacions", Eslovènia**

"Molts dels infants han vingut a viure aquí amb les seves famílies i no tenen els seus avis i àvies a prop. Per això és molt important que puguin connectar amb persones grans de manera regular."
—Director d'escola, "Ninots trauma", Irlanda

“A més, també fas una mica d’àvia per a tots els nens i les nenes, i això es meravellós. Ets allí durant una hora. Ets allí per estar amb els nens i les nenes. Sempre és una festa. I fins i tot pots establir els límits.”

—Carla, voluntària, 65 anys,

“Project Voorlees Express”, Holanda

5 Tant els nens i nenes, com la gent gran, poden contribuir

Els infants i la gent gran poden crear coneixement i aprendre junts. Una important conclusió del projecte TOY és que, en parlar d'aprenentatge, hem d'ampliar la nostra visió per incloure-hi totes les aportacions dels nens i les nenes i de la gent gran. A través de la interacció i la relació que s'estableix entre els dos grups, els infants i la gent gran poden ser cocreadors de coneixement i construir noves situacions d'aprenentatge.

"La Cristina, la meva filla, s'adona que hi ha diferents edats i etapes a la vida i que el temps passa molt de pressa."

—Luisa, mare d'una nena de 9 anys, "Reconeixent-te", Portugal

"Penso que aprenc, dels nens i les nenes, com en pot ser de sorprenent la natura, i ara veig les coses de manera diferent, des d'una altra perspectiva."

—Heleen, voluntària sènior i coordinadora local, 66 anys, "School Garden Leiden Noord", Holanda

“Els nens i les nenes van portar una dinàmica diferent; eren menys reticents. Ells estaven acostumats a fer coses. Ens van aportar innocència i vitalitat i ells també deien coses divertides.”

— Coordinador, “Si vostè estigués a les meves sabates”, Irlanda

Junts grans i petits: una història d'èxit!

Directors, coordinadors, professionals i voluntaris sèniors estan compromesos amb la pràctica intergeneracional i a obrir camí en aquesta perspectiva d'aprenentatge. Mostren una actitud flexible, motivadora i sense prejudicis. Aquestes característiques són molt importants per a l'èxit dels projectes d'aprenentatge intergeneracional.

Al mateix temps, una bona planificació i preparació també són vitals per al bon desenvolupament del projecte. Aquesta preparació inclou parlar i contactar amb els dos grups d'edat, esbrinar el que espera un grup de l'altre i reflexionar sobre l'experiència i l'aprenentatge. Com destaca Tadeja, coordinadora de "De 0 a 100-Junts", d'Eslovènia, si els desitjos i les expectatives dels nens i les nenes i de les persones grans són presents quan es programen les activitats, tots i totes hi participen més satisfactòriament.

Mediadors i professionals, com, per exemple, educadors i educadores d'infantil, assistents socials, educadors socials, professorat, voluntaris sèniors i pares i mares, hi poden tenir un paper important, construint un pont entre generacions.

"Cal estimular el contacte, ser un bon model com a participant, ser capaç d'aportar-hi activitats que funcionin per als dos grups d'edat i conèixer els interessos, les habilitats, els coneixements i els trets identitaris de totes dues generacions."

—Leila, coordinadora, "El Dau: els infants coneixen la gent gran", Holanda

Tenint en compte que molts grups d'edat, que inclouen els pares i les mares, familiars i professionals de totes les edats, estan activament involucrats en les diferents pràctiques d'aprenentatge que s'han revisat als set països europeus, cal destacar que moltes generacions poden participar en aquest tipus d'activitats i beneficiar-se'n junts.

"Estem orgullosos de seguir teixint el tapís de les generacions. Els fils s'uneixen de nou."

—President de NnRHA, "Si vostè estigués a les meves sabates", Irlanda

Together Old and Young (TOY) promou l'apropament entre els nens i les nenes i les persones grans mitjançant l'intercanvi d'experiències divertides i motivadores. Tant els infants com les persones grans aprenen a desenvolupar i viure experiències significatives.

TOGETHER OLD & YOUNG

www.toyproject.net